

Reinis Lismanis

Piedevas / Sharp edges

Evita Goze

Ja es kādam latviešu fotogrāfam varētu papliķēt uz pleca un teikt "Malacis!", tas noteikti būtu Reinis Lismanis (1992). Savā vecumā viņš paspējis izdarīt daudz. Pagājušogad absolvēja Braitonas Universitāti, iegūstot bakalaura grādu fotogrāfijā. Tagad dzīvo Londonā. Interneta platformas *The Telegraph*, *Source Photographic Review* viņu ierindoja labāko Lielbritānijas fotogrāfijas kursu absolventu vidū. Reinis piedalījies grupu izstādēs Anglijā, Ungārijā, Ķīnā, Latvijā un projekta *Ca l'Isidret Edicions* organizētā rezidencē Spānijā, kuras rezultāti tikko publicēti grāmatā. Iepriekš līdzdarbojies foto pasākumu organizēšanā Latvijā un Braitonā, tagad iesaistīts *fotopub* festivāla organizēšanā Slovēnijā. Paralēli studijām asistējis vairākiem pazīstamiem mākslas fotogrāfiem – Saimonam Robertsam (Saimon Roberts), Lisai Bārnardai (Lisa Barnard), Havjēram Ribasam (Xavier Ribas) un Emmai Kritčlijai (Emma Chritchley). Reiņa uzņēmību un ambīcijas raksturo fakts, ka viņa mājas lapas sadaļā "par sevi" portreta vietā ir Tomasa Rufa (Thomas Ruff) selfijs ar Reini un draugiem fonā, tapis *Paris Photo* pirms pāris gadiem. Šajā izdevumā publicētais projekts *Piedevas* (Sharp Edges, 2013–2015) ir Reiņa bakalaura darbs, kurā viņš pievērsās 3D drukas tehnoloģijām, gan izmantojot internetā atlasus attēlus un arhīvu materiālus, gan veidojot jaunus foto un video darbus.

Pastāsti vairāk par projektu *Piedevas*.

Tas ir par 3D tehnoloģijām, konkrētāk, par drukāšanu un skenēšanu, skatoties uz tām saistībā ar fotogrāfiju un citiem vizuālās reprezentācijas medijiem. Ir līdzības starp to, kā industriālās revolūcijas laikā attīstījās fotogrāfija un kā tagad tiek ieviestas 3D tehnoloģijas. Fotogrāfija krasi mainīja veidu, kā skatāmies un mijiedarbojamies ar pasauli. Šīs desmitgades sākumā 3D drukāšanai kļuva populārākai, tās aizstāvji paziņoja, ka arī tā apgriezīs mūsu dzīvi kājām gaisā. Lai gan šis apgalvojums varētu būt pārspīlēts, nevar noliegt, ka notiek pastāvīga tehnoloģiju attīstība. Līdzās avižu virsrakstiem par pirmo izdrukāto darbojošos ieroci, bija arī raksti par *Rolls-Royce* vai *NASA*, kas izmanto 3D tehnoloģijas detaļu ražošanā vai pārtikas producēšanā kosmosā.

Kā izvēlējies vizuālos paņēmienus, ar kuriem atspoguļot idejas par 3D tehnoloģijām?

Doma bija uzsvērt tieši fragmentāciju medijos, kas rāda divas šī progresā ekstrēmās puses. Sāku domāt par pretnostatījumiem, kā jaukt kopā jaunās lietas ar vecajām. No vienas puses, ieroči par brīvu, no otras – Masačūsetsas

Tehnoloģiju institūta pētnieki sāk drukāt dzīvus audus u. tml. Tas viss šķita ļoti neviennozīmīgi, tāpēc likās svarīgi, lai projekts būtu daudzslāņains – gan konceptuāli, gan tīri vizuāli. Projekts daudz spēlēja ar ideju par serialitāti, bildes no dažādām sadaļām savstarpēji sasauca.

Viena no daļām ir 3D drukāšanas kļūdas, kuras meklēju internetā. Otrai sadaļai materiālus meklēju Braitonas Universitātes Dizaina arhīvā, meklējot attēlus ar tehniku, kas saistīta ar vizuālo reprezentāciju, piemēram, fotokameras. Man šķiet, ka vecās arhīva bildes ar visādu dīvainu uzparikšu noslīpētiem uzstādījumiem kaut kādā mērā ir tikpat intrigējošas kā šīs jaunās 3D plastmasas daļas. Vēl man likās svarīgi dokumentēt 3D mašīnas, kas nu jau par diezgan demokrātiskām cenām pieejamas plašākai publikai. Izmantoju to pašu paņēmieni, kas redzams arhīva bildēs – fotografēju ļoti klasiskā veidā, ar melnu fonu un stipru zibspuldzi, cenšoties ar maziem estētiskiem paņēmieniem savienot dažādās projekta sadaļas. Pats izmantoju 3D skenerus, ieskenējot vecās lielformāta kameras. Projektā ietilpst arī vairāki video darbi, gan tehniskas skanu animācijas, gan atsauces uz Prometeja mītu, filozofijas kontekstā apspriesto ideju par tehnoloģiskā progresā neprognozējamību, tam vienlaikus nesot gan labumu, gan ļaunumu. Trīsstūru kartes (triangle maps) – abstraktās bildes ar daudziem trīsstūrīšiem – principā ir 3D skenera darbības procesa fotogrāfiskā daļa, izklāta plaknē.

Ko tavā izpratnē par fotogrāfiju mainīja studijas Anglijā?

Kad braucu uz Angliju, man bija ļoti šaurs skatījums uz to, kas ir fotogrāfija. Ko man tas ir devis? Pilnīgi visu. Lai arī varētu daudz ko kritizēt Anglijas izglītības sistēmā, nevaru iedomāties, ko es būtu darījis un kādā formā, veidā un kontekstā, ja nebūtu atradies tajā vidē. Diezgan ātri, jau pirmā studiju gada laikā es pārmetos no diezgan konservatīviem uzskatiem par fotogrāfiju uz eksperimentāliem, konceptuāliem meklējumiem. Pēkšņi bija iespēja redzēt un izzināt visu, kas tika rādīts, bija pieejams šeit, Anglijā. Pirms tam man burtiski bija informācijas trūkums.

Tu esi strādājis par asistentu diezgan daudziem pazīstamiem fotogrāfiem. Kā tev tas izdevās?

Universitātē bija diezgan daudz brīvā laika, bija

skaidrs, ka gribu vēl vairāk iesaistīties vietējā vidē. Varbūt tas ir mīnuss, bet varbūt pluss, ka Braitonas scēna tomēr ir miniatūra, salīdzinot ar Londonu. Taču tas nozīmēja, ka varēju bombardēt visus, kas dzīvo Braitonā, un zināt, ka neesmu nevienu izlaidis. Iedrošināja Braitonas absolvents Harijs Votss (Harry Watts). Pēc ilgas sarunas ar viņu, visa tā pozitīvisma un enerģijas, kas no viņa nāca, nolēmu uzrunāt vairākus Braitonā bāzētus fotogrāfus. Paveicās, ka pēc pāris mēnešiem Saimonam (Robertsam – E. G.) vajadzēja pastāvīgu studijas asistentu.

Kādi bija tavi pienākumi?

Sākumā bija jādara melnais darbs.

Jātīra no bildēm putekļi?

Jāveic visa digitālā pēcapstrāde. Man pašam būtu interesantāk apspriest, kā tas ietekmēja manus personīgos projektus. Mani ieinteresēja tā slēptā fotogrāfijas pasaule, par kuru iepriekš daudz neko nezināju, arī skolā to īpaši neuzsver – attēlu apstrāde, arhivēšana, publicēšana. Pavādīju tik daudz laika pie datora, strādājot ar attēliem, ka šķita dabīgi sākt strādāt ar tiem pašiem digitālās pēcapstrādes elementiem, apgriezt tos kājām gaisā un skatīties kā uz subjektu projektu kontekstā. Projektā *Fotogrāfijas rokasgrāmata (The Manual of Photography)* visādi tehniskie paņēmieni, putekļu tīrīšana tika pārvērsti manis paša darbos. Kopš tā laika visi projekti bijuši saistīti ar dažādām vizuālām tehnoloģijām.

No tīri loģistiska skatpunkta, strādāšana pie tādiem cilvēkiem kā Saimons dod ārpūtīgi lielu iespēju lauku, veidojas kontakti ar industriju nozīmīgiem cilvēkiem. Man tas viss liekas interesanti, jo karjeras ziņā es vēlētos palikt maksimāli iesaistīts laikmetīgās mākslas un kultūras lauciņā.

Tev ir izdevies dzīvot Londonā un nopelnīt naudu iztikai tikai ar fotogrāfiju, vai ne?

Jā, bildēju interjerus, ik pa laikam iesaistos dažādos projektos. Turpinu strādāt kā freelance retušētājs gan māksliniekiem, gan uzņēmumiem. Tas arī viss.

Iedomājies savu nākotni Londonā vai plāno kādreiz atgriezties Latvijā?

Nezinu. Domāju, ka tuvā nākotnē diez vai atgriezīšos Latvijā. Nedomāju, ka obligāti gribu dzīvot Londonā, bet viennozīmīgi vietā,

kur ir koncentrēts kultūras slānis. Pagaidām nejutos no tā noguris. Tā jau gribētos atgriezties Latvijā, bet tas nav saistīts ar manu praksi kā fotogrāfam vai māksliniekam, manos darbos ģeogrāfiskai lokācijai nav īpašas nozīmes. Tas vairāk ir jautājums par to, kur es jutos vairāk iedvesmots. Patlaban tā ir Londona.

Kādi ir tavi šī gada plāni?

Pēc universitātes beigšanas daudz laika un enerģijas paņēma dzīves sakārtošana, bet man paveicās būt iesaistītam vairākos projektos Eiropā, piemēram, *Ca l'Isidret Edicions* organizētajā *Laboratori* rezidencē vai festivāla *SCAN Tarragona Full Contact* portfolio skatēs Spānijā, kur izveidojās vesels lērumus dažādu kontaktu, draudzību un iedvesmas. Pašlaik projektu ziņā strādāju ārpūtīgi lēni, ļoti daudz domāju par konceptiem, cenšos tikt kādā rezidencē, kur būtu vairāk brīva laika un gaisa pie šīm idejām piestrādāt un tās noslīpēt. Vasarā piedalīšos grupas izstādēs Lozannā Šveicē un Novo Mesto Slovēnijā, kas saistītas ar *fotopub* festivālu, kura organizēšanā esmu aktīvi iesaistījies.

Vai esi sācis veidot jaunus projektus?

Pašlaik vairāk lasu un prātoju par attēliem, bet droši vien jāpiemin, ka man tā vienmēr ir ar darbiem. Sākumā visu cenšos līdz galam izdomāt teorētiski, kas paņem vairāk laika, nekā gribētos. Gribu attīstīt to, ko uzsāku *Laboratori*, kur turpināju brīvi spēlēties ar idejām par institucionālu estētiku. Kā piemēru varu nosaukt Larija Sultana (Larry Sultan) un Maika Mandela (Mike Mandel) grāmatu *Pierādījums (Evidence)*. Cenšos iedziļināties sistēmu teorijā un idejās, kas uzsver attiecību starp objektiem vai procesiem nozīmi. Šajā pašā kontekstā mani intrigē koncepti par grūti izprotamiem, bet vienmēr klātesošiem kopumiem dažādās sistēmās, ko dēvē par melnajām kastēm (black boxes). Digitāla attēla ceļš no objekta kameras priekšā līdz publicēšanai internetā vai kādā drukātā izdevumā savā ziņā ved caur šādu melno kasti. Visi procesi, algoritmi utt., sākot no kameras digitālā sensora, turpinot ar pēcapstrādes programmām, dažādām kompresijām, ir grūti aptverami un pārsvarā tiek ignorēti, lai arī ar šo attēla ceļu saskaramies regulāri kā attēla patērētāji vai veidotāji. Fiziķis Fritjofs Kapra (Fritjof Capra), iezīmējot dažas no sistēmu teorijas radītajām pārmaiņām zinātnē, jau 1988. gadā rakstīja par uzsvaru maiņu no daļas uz kopumu, no struktūras uz procesu. Ja runājam fotogrāfijas kontekstā, tikai nesen mākslinieki sākuši uztvert digitālos procesus

nopietnāk, aktīvi izvēloties tos neignorēt, bet izcelt.

Īsāk sakot, jutos iedvesmots no filozofijas, zinātnes, un ceru, ka, līdz šī intervija nonāks līdz drukai, vairākas no idejām jau būs realizējušās attēlu vai kādā citā formātā.

—

If I could pat any Latvian photographer on the back and say “Well done!” it would definitely be Reinis Lismanis (1992). At his age, he has managed to succeed at many things. Last year he graduated from the Brighton University with a Bachelor's degree in Photography. Currently he is residing in London. *The Telegraph* and the website *Source Photographic Review* have placed him among the best photography graduates in Britain. Reinis has participated in group shows in Britain, Hungary, China, and Latvia and in a residency programme organized by *Ca l'Isidret Edicions* in Spain (the results were recently published in a book). He has also taken part in organizing photography events in Latvia and in Brighton. He is currently involved in organizing the Festival of Documentary Photography *Fotopub* in Slovenia. Reinis has worked as an assistant to several well-known art photographers such as Simon Roberts, Lisa Barnard, Xavier Ribas and Emma Critchley. Reinis' spirit and ambitions are manifest in the 'About' section on his webpage featuring a selfie with Thomas Ruff, Reinis and friends in the background, taken at *Paris Photo* a few years ago. The project *Sharp Edges* (2013–2015) is Reinis' Bachelor's thesis, where he turned to 3D print technologies using images found on the internet and in archives, as well as new photo and video works.

Could you tell us more about the project *Sharp Edges*?

It is about 3D technologies or, to be precise, about printing and scanning, looking at it in relation to photography and other media of visual representation. There are similarities between the development of photography during the Industrial Revolution and the introduction of 3D technologies nowadays. Photography changed the way we look at and interact with the world. Earlier in the decade, when 3D printing gained popularity, its enthusiasts claimed it would turn our world upside down. Although this declaration was somewhat excessive one cannot deny that the development of technologies is happening, continuously. Next to the newspaper headings about the first printed weapon, there were also articles about *Rolls-Royce* or *NASA*

using 3D technologies for manufacturing parts or producing food in space.

How did you choose the visual methods for conveying the ideas about 3D?

My intention was to emphasize the fragmentation in the media, which would reveal two extreme sides of this progress. I started thinking of juxtapositions, how to contrast the new inventions with the old. On the one hand, weapons for free, on the other – the researchers of the Massachusetts Institute of Technology started to print live tissue, etc. It all seemed very ambiguous, therefore it was important to make the project as multifaceted as possible, both conceptually and visually. The project plays around the idea of successions, photos from different chapters interact with one another.

One of the chapters deals with 3D printing errors, which I found on the web. For the second chapter, I searched for material at the design archive of the Brighton University, looking for images of equipment that is related to visual representation, for example, parts of photo cameras and dark-rooms, or video cameras. To my mind, the old archive pictures whose settings are dictated by weird gadgets are as intriguing as these new 3D plastic parts. Besides, I thought it was important to document 3D machines, which are now quite accessible to general public for a reasonable price. I used the same method as in the archive images, namely, photographed in a very classical manner, with a black background and a powerful flash, trying to connect various parts of the project. I used 3D scanners to scan the old large-scale cameras. The project also contains several video works such as technical sound animations and references to the myth of Prometheus, as well as the idea of the technological progress being both beneficial and harmful. The triangle maps – abstract images with many tiny triangles – depict the photographic part of the 3D scanner, spread out on a pane.

How did studies in Britain change your perception of photography?

When I moved to Britain, I had a very narrow perception of photography. Did it change anything? It changed everything! Although there are many issues I could criticize in the British education system, I cannot imagine what I would do and in what manner, way and context, if I were not exposed to it. Quite quickly, in the first year of studies, I exchanged my conserva-

tive views for experimental and conceptual exploration. All of a sudden, I had a chance to see and explore everything that was accessible here in Britain. Before coming here, I was quite literally suffering from the lack of information.

You have worked as an assistant for many well-known photographers. How did you manage that?

I had quite a lot of spare time at the University and I wanted to engage more in the local scene. Perhaps it is a disadvantage, perhaps an advantage, but the Brighton scene is a miniature compared to London. However, that meant that I could bombard everybody who lives in Brighton and know that I have not missed anyone. I was encouraged by the Brighton graduate Harry Watts. Having had a long conversation and the positive vibe and energy from him, I decided to approach several photographers based in Brighton. I was lucky that in a couple of months Simon Roberts needed a studio assistant.

What were your duties?

In the beginning I had to do the basics.

Like cleaning the dust from the photos?

I had to do all the digital postproduction. But for me, it would be more interesting to discuss how it affected my own projects. I became very interested in the hidden world of photography, of which knew nothing before. At the Uni, too, it is not particularly emphasized – postproduction, archiving, and publishing. I spent so much time by the computer working with images that it seemed natural to start working with the same digital postproduction elements, turn them upside down and look at them as a subject in the context of a project. In the project *The Manual of Photography*, I turned all those technical tricks and dusting in works of my own. Since then all my projects have been related to various visual technologies.

From a purely logistical perspective, working for such people as Simon [Roberts] provides an extremely wide range of opportunities. I built contacts with other notable people in the industry. It all seems very interesting, because in terms of career I would like to remain in the contemporary art and culture scene as much as possible.

You have managed to live in London and earn money solely by photography, right?

Yes, I take pictures of interiors and get involved in various projects from time to time. I continue working as a freelancer in digital retouching both for individual artists and companies. That's all.

Do you imagine your future in London or are you planning to return to Latvia some day?

I don't know. I do not think I will return to Latvia in the nearest future. But I do not think I would like to necessarily live in London, but definitely in a place with a dense culture scene. So far, I have not grown tired of it. In general I would like to return to Latvia, but it is not related to my work as a photographer or artist. The geographic location does not play a significant role in my works. It is more the question of a place that inspires me. And at the moment it is London.

What are your plans for this year?

After graduating from the University, I spent a lot of time and energy sorting out priorities and settling down, but I was lucky enough to be involved in several projects in Europe, for instance, in the *Laboratori* art residency organised by *Ca l'Isidret Edicions* or in portfolio reviews at the Festival *SCAN Tarragona Full Contact* in Spain, where I established numerous contacts, friendships and found sources of inspiration. Currently, in terms of projects I work extremely slowly. I think a lot about the concepts, I try to win some residency where I can have more time and space to work on these ideas and polish them. In the summer, I am going to participate in group shows in Lausanne in Switzerland and Novo Mesto in Slovenia, which are related to the *Fotopub* Festival, in which I am heavily involved.

Have you started working on any new projects?

At the moment I am reading and thinking about images, but I must note that I always work like that. First, I try to conceptualise everything from a theoretical standpoint, which takes more time than I would like. I would like to work on the project that I started during *Laboratori*, where I continued to play with the ideas about institutionalised aesthetics. As an example I could mention Larry Sultan and Mike Mandel's book *Evidence*. I try to analyse the Systems Theory and ideas that emphasise the meaning of correlation between objects or processes. In the same context I am fascinated by the concept of black boxes - seemingly incomprehensible,

but always present in various systems. The path of the digital image from the object in front of the camera to the moment it is published on the web or some printed media goes through such a black box, to some degree. All the processes, algorithms, etc., from digital sensor to postproduction programmes to various compressions, are mostly ignored, although we face this process of image-making on a regular basis as consumers or producers. Back in 1988, the physicist Fritjof Capra wrote about moving the emphasis from parts to the whole, from structure to process. In the context of photography, artists only recently started perceiving digital processes more seriously, emphasizing rather than ignoring them. In short, I feel inspired by philosophy and science and I hope that by the time this interview is published several ideas will have been materialized.